

Rozvoj dostupnosti a kvality sociálních služeb v Královéhradeckém kraji III

<http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz>

Městské kamerové dohlížecí systémy a ochrana osobních údajů

Hradec Králové 23. dubna 2014
JUDr. Tomáš Koníček

**Za období let 1996 až 2013 v
programu prevence kriminality
na místní úrovni podpořených:**

- Celkem 752 dílčích projektů na
MKDS
 - Pro 201 měst a obcí
 - Za 550 milionů 607 tisíc Kč

1. Základní principy provozu MKDS

- Provozování městského kamerového dohlížecího systému (MKDS) musí být v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR; se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii; a také v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních dat.
- MKDS musí monitorovat **pouze veřejná prostranství**. Tím se rozumí podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky, a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.

- Riziková místa měst a obcí vhodná k nasazení MKDS stanovuje na základě podrobných analýz Policie ČR.
- Základní charakteristikou provozování a využívání MKDS je jejich **preventivní funkce**, tj. **vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách**.
- MKDS přinášejí okamžitý výsledek (snížení kriminality ve vytipovaném místě), musí však být součástí celkové strategie prevence kriminality v určité lokalitě.
- MKDS jsou využitelné pro aktuální koordinaci činnosti složek Integrovaného záchranného systému při závažnějším ohrožení bezpečnosti občanů.

- MKDS se musí stát součástí celkové strategie prevence kriminality v určité lokalitě – Bezpečná lokalita.
- Obrazový signál MKDS **není určen pro veřejnost**, ale pro malý okruh uživatelů (Policie ČR, obecní policie) a pro přesně vymezený účel. Režim dispečerského pracoviště MKDS musí být zajištěn tak, aby manipulaci s příslušnou technikou prováděl **policista či strážník** jako kompetentní a vyškolená obsluha a byl k němu zabráněn vstup nepovolaným osobám.

- O tom, že je veřejné prostranství monitorováno, **musí být občané** města a jeho návštěvníci dostatečně a srozumitelně **informováni**, například pomocí informační tabule s textem “Tento prostor je pod nepřetržitým dohledem kamer městské policie”.

2. Využívání MKDS Policií ČR

- Policie ČR může na základě § 79 zákona o Policii ČR, zpracovávat osobní údaje včetně citlivých údajů bez souhlasu subjektu údajů, pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Plněním úkolů policie se rozumí zejména ochrana bezpečnosti osob a majetku a zajišťování veřejného pořádku.
- Policie ČR může (§ 62), je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, **pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných**. Jsou-li k tomu zřízeny stálé automatické technické systémy (kamerové systémy), policie informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejní. Způsob zveřejnění informace zákon neupravuje.

3. Využívání MKDS obecní policií

- Instalace MKDS je zcela zákonná i na základě zákona o obecní policii. Vzhledem k tomu, že obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce (§ 1 odst. 2), znamená to, že zabezpečení veřejného pořádku je plně v její pravomoci. Pod pojmem veřejný pořádek je chápána ochrana pravidel chování lidí na veřejnosti, která nejsou sice výslovně formulována v právních normách, ale jejich zachování je podle panujících obecných názorů v určitém místě a čase nutnou podmínkou spořádaného společenského soužití. Tato neformalizovaná pravidla chování jsou právně závazná pouze v mezích právní normy, která obsahuje výslovně termín "veřejný pořádek".

- Na základě §§ 24a a 24b zákona je obecní policie oprávněna zpracovávat údaje, které potřebuje k plnění úkolů zákona o obecní policii nebo jiného zvláštního zákona. Obecní policie může také tyto údaje poskytnout Policii ČR, orgánům obce a dalším orgánům, je-li to nutné k plnění jejich úkolů. Obecní policie je dále **oprávněna pořizovat zvukové nebo obrazové záznamy z míst veřejně přístupných**; tzn. je možné provozovat systém průmyslových kamer a pořizovat záznamy, které samozřejmě lze využít jako důkazní materiál, a to i pro Policii ČR v případě potřeby.
- Obecní policie je ovšem také povinna vhodným způsobem uveřejnit, že některé místo v obci je pod stálou kontrolou průmyslovou kamerou. Jakým způsobem se má informace zveřejnit, zákon neupravuje.

- MKDS proto obsluhují zejména **příslušníci Policie ČR** anebo **strážníci obecní policie**.
- Ti mají určité výjimky ze zákona na ochranu osobních údajů (zákony v poměru speciality!).
- Obce, které získávají státní dotace se k tomuto musí **jednoznačně zavázat**; jinak **dotaci nemohou získat!**

4. Kamerové systémy z pohledu ÚOOÚ

- Oblast ochrany osobních údajů řeší zákon č. 101/2000 Sb., O ochraně osobních údajů
 - **Pozor novela č. 170/2007 Sb., ze dne 7. 6. 2007**
 - Každý provozovatel musí mít vyjasněny základní otázky:
 - ✓ Zda je jeho záměr legitimní
 - ✓ Zda jeho záměru nelze dosáhnout jiným způsobem
 - ✓ Určit účel, správce dat; zabránit zneužití dat a jejich ochranu
- + pozor na § 316 Zákoníku práce!**

Stanovisko odboru prevence kriminality MV
ČR, se kterým souhlasí i ÚOOÚ je
zveřejněn ve Věstníku ÚOOÚ č. 49/2008
anebo viz

www.uoou.cz/info_mvcr_kamery.pdf

5. Příprava a realizace projektu MKDS

- Žadatelé o projekt musí nejprve v obci provést a následně vyhodnotit bezpečnostní a hodnotovou analýzu. **Bezpečnostní analýza** ukáže na nejzávažnější bezpečnostní problémy v obci, ukáže předměty zájmu a možné cíle útoků pachatelů, ukáže kdo jsou potenciální pachatelé a kdo jejich oběti apod. **Hodnotová analýza** následně osvětlí míru pravděpodobnosti vzniku škod, jak velké škody na majetku nebo na zdraví osob mohou vzniknout, na jakou míru je možné snížit pravděpodobnost vzniku škod apod.

- Potvrdí-li vyhodnocení analýz účelnost výstavby MKDS doporučuje odbor prevence kriminality všem žadatelům o projekt MKDS, jeho zpracovatelům a provozovatelům následující **kroky**:
 - obrátit se **zejména** na příslušný územní odbor Policie ČR, obecní policii, odborníky odboru prevence kriminality, Asociaci technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, a na školící středisko TRIVIS,

- využívat služeb příslušných zkušebních laboratoří, odborníků z AGA a z dalších Asociací při zpracování zadávacích podmínek pro vyhlášení veřejné soutěže (fundovaný zámysl – stanovení požadavků na systémové, technické a uživatelské řešení MKDS), vyhodnocení technické části jednotlivých nabídkových dokumentů, přejímce MKDS, posouzení technického stavu již provozované technologie ve vztahu k efektivnosti vynaložených prostředků atd.

6. Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci Programů prevence kriminality

- Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů MKDS
- Zavedení standardních postupů pro hodnocení efektivity MKDS při zřízení či při rozšíření MKDS
- Zjišťování pocitu bezpečí občanů ve vztahu k MKDS

- Expertní výpovědi
- Legislativní východiska a normy
- Další podmínky

**Rozšiřující podmínky jsou závazné pro
žadatele dotace v rámci Programu
prevence kriminality!**

viz www.mvcr.cz/bezpecnost-a-prevence.aspx

7. Vnitřní směrnice, režimová opatření

- Vnitřní směrnice monitorovacího pracoviště musí akcentovat zákonné podmínky pro výkon práce dané obecnými pracovními právními předpisy, ale také musí obsahovat určité odlišnosti, neboť činnost se musí blížit standardům pro zvláštní režimová pracoviště.
- K předpisům patří v podmínkách obecní policie zejména zákoník práce a zákon o obecní policii. U příslušníků Policie ČR řeší tuto oblast zákon o služebním poměru a zákon o Policii ČR.
- Celý komplex směrnic musí stanovit jednoznačná práva a povinnosti veškerého personálu ve vztahu k MKDS. Obsahem musí být zejména:

- Možnost ovládání a nastavování kamer.
- Postup při pozorování scény.
- Vyhodnocování informací.
- Předávání poznatků kompetentním orgánům.
- Ukládání informací – tvorba dokumentace, evidence záznamů.
- Předávání dokumentace.
- Ukládání a práce s dokumentací a její skartování.
- Zaškolení obsluhy a pravidelné průběžné proškolení.
- Pracovní náplň obsluhy MKDS.

- Úprava výkonu služby ve dne, v noci.
- Součinnostní vztahy monitorovacího pracoviště s dalšími subjekty a prvky IZS.
- Seznamy oprávněných osob, které mohou vstoupit do prostor režimového pracoviště (obsluha, technici, kontrolní a nadřízené orgány), seznam konkrétních osob, které jsou výlučně oprávněny systémem ovládat – ostatní osoby nemají umožněn vstup.
- Otázky mlčenlivosti (u obsluhujících strážníků je řešeno podle ustanovení § 26 zákona č. 553/91 Sb., o obecní policii, u policistů je řešena tato oblast zákonem o Policii ČR).
- Kontrolní činnost.

- U aplikací, kde monitoring provádějí příslušníci Policie ČR, není třeba zavádět žádný zvláštní režim, neboť jde vesměs o služební místnosti.
- Mimo dodržování stanovených pravidel je pro obsluhující personál velmi důležité jejich technické, taktické a právní proškolení. Každý operátor musí být důkladně proškolen na počátku své činnosti a měl by získat certifikát. V dalším průběhu, v předem stanovených termínech je nutné proškolení opakovat. O všech školeních se vede písemný přehled. Prvotní zaškolení provede instalační firma (běžné je bezplatné provedení). Další školení zajišťuje provozovatel systému.

- Vlastní rozvrh pracovních hodin obsluhy musí být přímo úměrný velikosti města, počtu kamerových bodů, složitosti bezpečnostní situace a počtu možných a vhodných operátorů.
- Jde o velice náročnou službu, nemající nic společného se zažitým stereotypem v posuzování práce různých strážných či hlídačů. Velmi vhodné, a zkušenosti z provozu MKDS to zcela potvrzují, je, když se operátoři během dne střídají, jak na operačním pracovišti, tak v normálních pěších či motorizovaných hlídkách ve městech, aby neztratili místní a osobní znalosti, nebyli odtrženi od bezpečnostní reality ve městě a uměli organizovat z velína MKDS případný zákrok bezpečnostních sil.

8. Shrnutí

- Je-li MKDS budován a provozován podle doporučovaných zásad, velice podstatně **přispívá ke snížení kriminality v konkrétní lokalitě a zvyšuje pocit bezpečí u občanů.**
- MKDS velmi podstatně zefektivňují i venkovní výkon služby policie. Ta má možnost řídit a koordinovat akce většího počtu sil a policejních prostředků. Tím se výrazně zlepšuje stav na úseku veřejného pořádku v dané lokalitě a vzrůstá důvěra občanů k policii. Kriminalita se sice zčásti přesouvá do jiných – vedlejších ulic, lokalit, ale na to reaguje policie a komunita operativně jinými opatřeními.

- MKDS umožňují podchycení závadového jednání v samotném počátku. Systém dokumentuje i zákroky hlídky, chování a vystupování jejích členů.
- MKDS mimo základní funkce – dohlížení na bezpečnostní situaci v daném místě – plní i funkci důvěryhodného odstrašování potenciálních pachatelů, tedy funkci nanejvýš **preventivní**.
- Efektivita MKDS musí být neustále předmětem zájmu manažerů prevence kriminality, zástupců obcí, krajů, státních orgánů a institucí. Efektivita MKDS se projeví v konečném výsledku, což je snížení kriminality v konkrétní lokalitě /statistické porovnávání za určité časové období/ a zvýšení pocitu bezpečí u občanů /průzkum veřejného mínění/. To je hlavní cíl projektů i hlavní hodnotící kritéria efektivity MKDS.

9. Závěrečné doporučení

Co je tedy nejdůležitější?

- Aby kamerové systémy s dalšími technickými prostředky tvořily jeden integrovaný bezpečnostní systém.
- Aby byl vytvořen celý soubor opatření, zahrnující vytvoření technických podmínek, pravidel a standardů, modelových technických řešení a zejména též legislativní zázemí a systematickou podporu z úrovně státní správy včetně zajištění odpovídajícího zabezpečení propojených systémů před zneužitím.

Za pozornost Vám děkuje:

JUDr. Tomáš Koníček
odbor prevence kriminality MV ČR
tel.: 974 833 217
E-mail: tomas.konicek@mvcr.cz